

KOERU KOGUKONNA STRATEEGIA

2022 - 2030

Koostatud Leader koostööprojekti „Arukad külad“ raames

Koerus 2022

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS.....	3
2. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE	5
3. KOERU PIIRKONNA ISELOOMUSTUS.....	6
3.1. Piirkonna iseloomustus.....	6
3.2. Ajalugu	6
3.3. Loodus	7
3.4. Infrastruktuur ja teenused	7
3.5. Kohaliku kogukonna iseloomustus.....	9
3.6. Seos teiste arengukavadega	10
3.7. Koeru kogukonna SWOT uuring jaanuar - oktoober 2021	12
3.7.1 Küsitluse kokkuvõte.....	12
3.7.2 SWOT analüüs	14
3.7.3 Fookusteemad	15
4. KOERU KOGUKONNA VISIOON 2030.....	16
4.1 Visioon.....	16
4.2 Võtmevaldkonnad ja eesmärgid	16
4.3 Tegevussuunad	17
4.3.1 Kohaliku kvaliteetse hariduse tagamine	17
4.3.2 Ühtne traditsioone hoidev kogukond	18
4.3.3 Mitmekesised vaba aja veetmise võimalused	19
4.3.4 Uuenev ja innovaatiline elukeskkond ja toimivad teenused	19

1. SISSEJUHATUS

Arukate külade (Smart Villages) puhul on tegemist Euroopa Komisjoni initsiatiiviga innovaatiliste lahenduste juurutamiseks küla tasandil. Kontseptsiooni rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika raames liikmesriikide maaelu arengukavade ja strateegiakavade meetmete kaudu. Euroopas piloteeritakse arukate külade kontseptsiooni projektide Smart Rural 21 (<https://www.smartrural21.eu/>) ja Smart Rural 27 raames. Eestis rakendatakse arukate külade lähenemist esmakordselt 13 Leader tegevusrühma koostööprojekti “Arukate külade arenguprogramm” raames.

Euroopa Komisjoni käsitluse kohaselt on ARUKAD KÜLAD maapiirkondade kogukonnad, mis kasutavad uuenduslikke lahendusi oma jätkusuutlikkuse parandamiseks, tuginedes kohalikele tugevustele ja võimalustele. Strateegia koostamine ja elluviimine põhineb kogukonna aktiivsel osalusel, üheskoos keskendutakse majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonna väljakutsetega toimetulemisele kaasates tehnoloogilisi ja digitaalseid lahendusi. Arukad külad teevad koostööd erinevate partnerite ja kogukondadega, osalejatega erinevatest sektoritest maa- ja linnapiirkondadest. (Euroopa Komisjon 2019).

Koeru Haridus- ja Kultuuriseltsi aktiiv algatas Koeru kogukonna taotluse osalemiseks projektis Arukad Külad. Selles projektis osalemise soovivad eestvedajad aktiveerida Koeru kogukonda, anda hoogu uueks arenguhüppeks ja luua kogukonna tulevikuvision. Koeru Haridus- ja Kultuuriselts tegutseb juba aastast 1994 hoides elus Koeru kogukonnas mitmeid traditsioonilisi kultuuriüritusi ning pakkudes kogukonnale elukestva õppe võimalusi. Huvipakkuv on saada inspiratsiooni ja leida lahendusi teistelt Euroopa arukatelt küladelt, mida võimaldavad õppereisid ja mentortugi. Projektiga liitumine aitab tõsta kohalike elanike heaolu, muuta Koeru atraktiivseks külalistele ja leida nutikaid lahendusi selleks, et säilitada elu Koeru kogukonnas.

Meie märksõnadeks kujunesid strateegia koostamise käigus innovatsioon, inimeste kaasamine, ettevõtluse võimaluste ja elamumajandusega seonduvate kitsaskohtade lahendamine ja kohaturundus.

Käesoleva strateegia eesmärged ja tegevusi on reaalne ellu viia kokkulepitud tähtaegadel. Selleks kasutame olemasolevaid võimalusi s.t. koostööd ettevõtjate, fondide, vallavalitsuse, teiste institutsioonide ja kohalike elanike vahel. Strateegias välja toodud visioon on teostatav, kui strateegia rakendamise järgijate tegeleda.

Strateegiat korrigeeritakse regulaarselt. Iga kolme aasta tagant teevad eestvedajad kogukonnakoosolekul kokkuvõtte ja ühiselt antakse hinnang strateegia raames tehtud töödele, vajadusel viiakse sisse muudatused.

Koeru kogukonna strateegiat esitletakse kogukonnakogu koosolekul maikuu 2022.

2. SIDUSRÜHMADE KAASAMINE

Koeru kogukonnas korraldati esimesed kogukonda kaasavad mõttetalgud 29.01.2020. Kokkusaamise eesmärk oli selgitada välja kogukonna vajadused ja moodustada kogukonnakogu. Esimesel mõttetalgul osales 19 aktiivset kohalikku inimest, arutelu aitas läbi viia välisekspert Maris Jõgeva. Mõttetalgute raames nimetati hulk tegevusi ja märksõnu, mida hiljem kasutati ka strateegia kujundamisel ning visiooni ja eesmärkide püstitamisel.

Strateegia kirjeldamiseks moodustati vabatahtlikkuse alusel neljaliikmeline töörühm, kes hakkas tööle mõttetalgutelt saadud sisendiga, valmistas ette kogukonnale mõeldud küsimustiku ning viis selle läbi. Küsitlusele vastas 243 piirkonna elanikku. Vastajate hulgas oli nii pikaajalisi kui uusi Koeru kandi elanikke.

Küsitluse tulemusi kasutati SWOT analüüsi koostamisel. Lisaks kutsuti kokku kogukonna koosolek 25.02.2022 (osales 14 inimest), kus ühiselt hinnati SWOTi asjakohasust, sõnastati visioon ning täpsustati eesmärgid. Koosoleku tulemused on esitatud mõningate lisaselgituste ja tekstiliste täiendustega siinse strateegia SWOT analüüsi osas ja eesmärkide kirjelduses.

Erinevate tegevuste kaudu on strateegia koostamises osalenud ka erinevad sidusrühmad - Koeru kogukonnas on aktiivsete inimeste seas nii ettevõtjaid kui valla töötajaid. Kogukonna strateegia koostamise teebki eriliseks, et aruteludes kaovad piirid selle vahel, milline on kellegi roll töömaailmas ja tähtsamaks saab see, et arutelu toimub inimeste vahel, kelle jaoks on tähtis piirkonna areng ja kogukonnas osalemine hoolimata isiklikust rollist.

Strateegia koostajad ja initsiatiivgrupp on teadlik, et kogukonna jaoks on lisaks pikaajalisele strateegiale tähtis ka see, et ühiselt suudetakse reageerida ja tegeleda nende vajadustega, mis ootamatult esile tõusevad. Nii said eesmärkide sõnastamisel oluliseks haridust puudutavad küsimused, sest sellel ajahetkel olid need kogukonnas teravalt päevakorral. Strateegia regulaarne üle vaatamine ja ühiselt hindamine annab võimaluse lisaks pikaajaliste sihtide nimel töötamisele tegeleda ka kiiremat arutelu vajavate temadega, mis on hea sidusrühmade vahel tugevamate koostöösidemete loomiseks.

3. KOERU PIIRKONNA ISELOOMUSTUS

3.1. Piirkonna iseloomustus

Koeru piirkond (joonis 1) suurusega 236,82 ruutkilomeetrit (mis moodustab 9% Järvamaast ja 0,5% Eesti pindalast) asub Järva maakonna idaosas Järva vallas. Koeru piirkond paikneb Pandivere kõrgustiku ja Kesk-Eesti lavamaa piirialal. Koeru kogukonna naabriteks on edelas Koigi, läänes Kareda ning põhjas Järva-Jaani piirkonnad Järva vallas; kirdes Väike-Maarja ja idas Rakke piirkond Lääne-Viru maakonnast ning kagus Jõgeva ja lõunas Pajusi piirkond Jõgeva maakonnast. Käsitletav piirkond koosneb neljast ajalooliselt väljakujunenud tihe- ja hajaasustusalaga keskusest: Ervita, Koeru, Salutaguse ja Vao.

Joonis 1. Koeru piirkonna kaart

3.2. Ajalugu

Koeru on ajalooliselt üks vanemaid asustatud paiku Eestimaal. Kirikumäe külakalme Jõeküla metsas arvatakse pärinevat I aastatuhande esimesest poolest. Juba 13. sajandi algul oli Koerus muinaskihelkond, millest annab märku väike Merja linnamägi. Esimene kirjalik teade Koeru kohta on Läti Henriku kroonikas, kus ta ütleb, et käis ise koos noore õpetaja Dietrichiga 1220. a. Koerus rahvast ristimas.

Koeru kiriku sisseõnnistamine toimus 1288 aastal. Loodi Maarja Magdaleena kirikukihelkond. Kiriku ehitamisega pandi alus püsivaks vaimseks ja füüsiliseks arenguks Koeru piirkonnas. XIX saj. kuulus Koeru kihelkonda Aruküla, Ervita, Norra, Preedi, Udeva, Vao, Väinjärve mõis

ning Koeru kirikumõis. 1892. a. toimunud mõisavaldade liitmisel moodustati Väinjärve vald, mille vallamaja asus Koerus. Iseseisvumisel 1918. a. paiknesid neil maadel Väinjärve ja Kapu vald. Nõukogude ajal moodustati algselt 4 külanõukogu, hiljem jäi järgi vaid Koeru.

Kultuuri- ja arhitektuurimälestised Koeru piirkonnas on: Koeru kirik, Koeru kõrtsihoone, Aruküla mõis, Väinjärve mõis ja Norra mõis. Koeru koduloolased on uurinud ja välja andnud mitmesuguseid raamatuid ja buklette, mis tutvustavad Koeru ajaloo-, kultuuri- ja loodusväärtusi.

3.3. Loodus

Koeru piirkonnast ligi pool on metsamaa, kaguosas on ülekaalus soo- ja metsaalad, enamik nendest kuulub Endla looduskaitsealasse. Meie piirkonda jäävad rabamassiivid (Punaraba, Rummallika, Kanamatsi), mida üksteisest eraldavad Põltsamaa, Preedi, Oostriku jõed ja Võlingi oja ning kitsad metsaribad. Endla nõo metsad on enamjaolt inimese poolt kuivendatud soo. Säilinud on ka veel puutumata madal- ja siirdesoometsi. Soometsade levik on seotud survele põhjavee imbumisega maapinnale. Seal paikneb osa Pandivere kõrgustiku lõunanurga allikaid (Metsanurga, Norra, Sopa, Võllingi). Allikavesi on ka Koeru piirkonna suurim loodusrikkus. Norra allikate: Oostriku allikajärv, Värvi allikas, Voltre Kaevu allikas on atraktiivsed vaatamisväärsused. Suurimaks vaatamisväärsuseks on Purskav allikas. Endla looduskaitsealadel on huviliste jaoks palju märgistatud õpperadu.

Koeru piirkonda jääb ka Tudre karstiaala, mis on looduskaitse all. Veerikkal ajal tekib Tudres karstinõkku kuni 4 m sügavune järskude nõlvadega ajutine karstijärv.

Piirkonna idaosas paikneb Järvamaa suurim veekogu ja Koeru piirkonna atraktiivseim puhkekoht Väinjärv pindalaga 41,5 ha. Enamasti ümbritseb järve tasane soostunud ala, põhjakaldal paikneb Väinjärve park ja puhkeala.

Koerus on olemas väga hea terviserada, mida saab kasutada nii suusatamiseks, jooksmiseks, kepikõnniks kui ka jalgrattaga sõitmiseks.

3.4. Infrastruktuur ja teenused

Koeru piirkonna teedevõrk on arenenud ebaühtlaselt. Tihedam on see enam asustatud piirkonna põhja- ja keskosas, Pandivere kõrgustiku äärealal. Hõredam teedevõrk on piirkonna lõuna- ja kaguosas, kus paiknevad suured soo- ja metsaalad. Koeru asub kahe riigile kuuluva tugimaantee ristumiskohas. Piirkonda läbib Tallinna-Tartu suunaline Piibe maantee ning Tallinn-Tartu maanteelt Mäekülast alguse saav Mäeküla-Koeru-Kapu maantee. Põhimaanteid siin ei ole. Logistiliselt hea asukoht – ca 80-120 km kaugusel Tallinnast ja ka kõigist teistest

regioonikeskustest (Tartu, Pärnu, Jõhvi). Turismi ja puhkemajanduse seisukohalt on suhteliselt oluline Endla looduskaitseala läbiv Aruküla-Norra-Jõeküla tee, mis tänu 2000. aasta suvel valminud Jõeküla sillale ühendab Koeru kogukonda Pajusi kogukonnaga Jõgevamaal. Olulised on ka 2008. aastal valminud Koeru-Väinjärve ja 2014. aastal valminud Koeru-Vao kergliiklusteed, mis on suurendanud liiklusohutust nendel teelõikudel ning loonud uusi võimalusi tervisespordi harrastamiseks. Teede olukord on viimasel kümnendil halvenenud ning teekatte uuendamise ja parandustöid on tehtud kahanevas tempos.

Vaatamata sellele, et piirkonnas on Piibe maantee ja Mäeküla-Koeru-Rakvere maantee ristumiskoht, puudub regulaarne ühendus nii Tallinna kui Tartuga. Halb on ka otseühendus naabruses oleva Rakkega, kus asub piirkonnale lähim raudteejaam. Regulaarne bussühendus on maakonnakeskuse Paidega. Enamikul autobussiliinidel on peatused külades, mida nad läbivad. Halvemad liikumisvõimalused on piirkonna lõunaosa külades. Neid teenindab vallasisene autobussiring, millega tagatakse laste kooli ja inimeste tööle jõudmine.

Koerus asuv Päästekomando on Eestis teise astme riiklik päästekomando. Komandos töötab 16 päästjat.

Koerus asub Järva TÜ (Coop Eesti ühistu liige) toidukauplus Konsum, koos E-Ehituskeskusega ning Grossi Toidukaubad ja Meie Toidukaupade kauplus, Loomepalmiku lille- ja käsitöökauplus. Kütuse müüjal Alexela on Koerus automaattankla. Koerus on Swedbanki sularahaautomaat, Omniva ja DPD pakiautomaadid. Lisaks erinevad ilu- ja juuksuriteenuse pakkujad ning pubi „Janune Kägu“, kus lisaks söögikohale on ka ööbimisvõimalus. Vaol asub hostel.

Koeru piirkonda jääb Koeru alevik ja 26 suuremat ning väiksemat küla. Koeru alevik on läbi aegade olnud piirkondlik keskus. Asulal on tugev sotsiaalmajanduslik potentsiaal ja hästi välja arenenud infrastruktuur.

Koerus oli lasteaed juba esimese Eesti Vabariigi ajal. Praegu on lasteaed kahes õppehoones - Koeru alevikus ja Vao külas. Lasteaias on 7 rühma 115 lapsega.

Aastal 1725 valmis Koerus koolimaja, kus hakati talurahva lapsi õpetama. Alates 1920. aastast tegutseb kool Aruküla mõisas, kus praegusel ajal paiknevad algklassid ja Koeru Muusikakool (70 õpilast). 1. septembril 1974. aastal avati Koerus uus koolihoone ja Koerus hakati andma keskkharidust. Koeru Keskkoolis õpib 1.09.2021 seisuga 304 õpilast.

Koerus on ka Arstikeskus kahe perearstiga, apteek ja hambaravi kabinet. Lähim haigla asub Paides, ka kiirabi tuleb Paidest. Koeru alevikus korrusmaja kahel korrusel asuvates korterites tegutseb Perekodu, kus hetkel elab 12 last.

Koeru piirkonna kultuuri ja seltsielu keskuseks on Koeru kultuurimaja. Lisaks on meie piirkonnas olemas ka kolm külamaja: Ervital, Salutagusel ja Vaol. Koeru piirkonnas on raamatukogud Koerus, Ervital, Vaol ning kogud Koeru Keskkoolis ja SA Koeru Hooldekeskus. Lisaks külastab Koeru piirkonna külasid ka Järva valla raamatukogubuss „Krõõt“.

Koerus on avatud ka noortekeskus.

Suuremateks tööandjateks piirkonnas on AS Konesko, AS Natural, Fineltec OÜ, SA Koeru Hooldekeskus, Järva PM, Vao Põldur OÜ ja Abaja Farm OÜ.

3.5. Kohaliku kogukonna iseloomustus

Koeru piirkonnas elab rahvastikuregistri andmetel (tabel 1) 01.01.2022 seisuga 1993 inimest, kes elavad nii eramutes kui ka korterelamutes.

Tabel 1. Rahvastiku registri andmed seisuga 01.01.2022

küla/alevik	01.01.2018	01.01.2019	01.01.2020	01.01.2021	01.01.2022
Abaja küla	72	62	60	59	56
Aruküla	50	42	47	50	48
Ervita küla	224	224	220	217	209
Jõeküla	2	2	2	2	3
Kalitsa küla	53	54	46	47	47
Kapu küla	49	46	51	51	51
Koeru alevik	934	932	921	920	908
Koidu-Ellavere küla	17	17	16	14	14
Kuusna küla	39	38	39	37	37
Laaneotsa küla	12	15	15	17	17
Liusvere küla	10	10	10	9	7
Merja küla	4	4	4	5	4
Norra küla	1	2	2	2	1
Preedi küla	22	21	22	23	20
Puhmu küla	24	25	27	28	31
Rõhu küla	28	27	25	26	28
Salutaguse küla	20	19	21	21	21
Santovi küla	41	41	44	44	43
Tammiku küla	14	14	15	17	17

Tudre küla	23	21	27	26	23
Udeva küla	39	35	30	28	31
Vahuküla küla	76	69	68	71	72
Valila küla	6	10	10	12	14
Vao küla	218	214	221	224	209
Visusti küla	27	23	25	25	21
Vuti küla	6	8	8	7	7
Väinjärve küla	60	59	59	55	54
KOKKU	2071	2034	2035	2037	1993

Tööelisi (vanuserühm 15–64 vanus) on Koeru piirkonnas 1196, neist naised 559 ja mehed 637. Eakaid (65+) on kokku 468, neist naised 287 ja mehed 181.

Koeru piirkonna võib mõtteliselt jagada neljaks kandiks, lähtudes ajalooliselt välja kujunenud piirkonna sisestest tõmbekeskustest. Igas kandis on olemas aktiivne ja hästi toimiv selts aktiivsete eestvedajatega ning pikaajased traditsioonid.

Kogu Koeru piirkonda ühendavaks seltsiks on Koeru Haridus- ja Kultuuri Selts. Selts korraldab koostöös Koeru kultuurimajaga suuremaid ettevõtmisi ja koolitusi, mille ettevalmistusprotsessides saab kohalik kogukond koos toimetada.

Koeru piirkonnas on olemas aktiivseid eestvedajaid nii noorte kui vanemaaliste hulgas ja tegutsevad erinevad huvi- ja spordiringid. Koeru kogukonnas on väga pikaajalised koostegutsemise traditsioonid.

3.6. Seos teiste arengukavadega

Seosed Järva valla arengukavaga aastani 2025.

Kooskõla kahe arengukava vahel on oluline, sest kogukonna areng ei saa toimuda ilma vallapoolse toetuseta ja samas sihis liikumiseta.

Järva valla arengukava toob välja kolm strateegilist eesmärki, millest esimene on seotud võrgustikupõhise juhtimise, teine teenuste arengu ja kolmas koostöö edenemisega piirkonnas. Koeru kogukonna koostöö ja ühise strateegia kujundamine toetab nii koostööd kui teenuste arengut, aga võimaldab ka võrgustikupõhisele juhtimisele üleminekut vallas.

Seosed Järvamaa Arengustrateegiaga 2019-2035+

Järvamaa Arengustrateegia näeb aktiivsetel kogukondadel olulist rolli nõukodade koostöömudelitel rakendamisel ja kultuurivaldkonna arengus. Ruumi ja elamumajanduse osas näeb strateegia ette meeldiva, kvaliteetse ja energiasäästlikult ning terviklikult lahendatud elukeskkonna. Samuti kirjeldab maakonna visioon inimeste tegevust moel, mis on omane Koeru kogukonnale: *“...Järvamaa inimese loomingulisus ja loovus väljendub kultuurilise tegevuse mitmekesisuses, kandes endas traditsioone ja pärandit...”* (lk 14).

Seosed MTÜ Järva Arengu Partnerid tegevuspiirkonna arengustrateegiaga aastateks 2015-2022

Koeru kogukonna strateegiat toetab MTÜ Järva Arengu Partnerid (JAP) tegevuspiirkonna arengustrateegia aastateks 2015-2022 prioriteeti 1. JAP-i tegevuspiirkonna elukeskkonna tasakaalustatud arengu suunamine:

“Kogukond on koostööle orienteeritud, aktiivne ning loodus-, ajaloo- ja kultuuripärandit hoidev. JAP-i tegevuspiirkonna elukeskkonna kvaliteet vastab elanike vajadustele ja on atraktiivne kogukonnale ning piirkonna külalistele” (lk 31).

Koeru kogukonna strateegia eesmärkideks on nii kogukonna koostöö kui küla elukeskkonna arendamine. Kultuuripärandi hoidmiseks korraldatakse ühisüritusi rahvakalendri tähtpäevade tähistamiseks, kaasates nii noori kui eakaid, uusi ja pikaajaseid elanikke. Elukeskkonna kvaliteedi arendamiseks panustatakse teenuste parendamisse.

Seosed strateegiaga “Eesti 2035”

Strateegia “Eesti 2035” seab sihiks, et Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud.

Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond:

“Koostöömeelne ühiskond põhineb ühtekuuluvustundel ning inimeste valmisolekul aktiivselt panustada ühiste eesmärkide saavutamisse ning hüvede loomisse. Iga inimene, pere- ja kogukond ning vabaihendus saab ja tahab ühiskonnakorralduses kaasa lüüa ja koostööd teha”. (Eesti 2035).

Koeru kogukonna koostöö üks eesmärke on ühtse ja sidusa kogukonna loomine ning elanike kaasamine ühisüritustesse. Kogukonna elanikud saavad kaasa rääkida kohalikku elu puudutavates küsimustes. Koeru kogukonna visioon, strateegilised eesmärgid, fookusteemad ja

tegevuskava toetavad elukeskkonna kujundamist nii, et arvestatakse kõigi inimeste vajadustega.

3.7. Koeru kogukonna SWOT uuring jaanuar - oktoober 2021

SWOT analüüs käesoleva strateegia koostamiseks viidi läbi 2021. aasta jaanuarist oktoobrini. Erinevatel kokkusaamistel osales 25 inimest, eraldi viidi läbi küsitlus, millele vastas 243 elanikku. Ankeetküsitluse eesmärgiks oli kaardistada Koeru piirkonna külade ja kogukondade hetkeolukord, et edaspidistes tegevustes tõsta kohalike elanike heaolu ning uute projektide ja tegevuste koostamisel arvesse võtta võimalikult paljude piirkonna elanike mõtteid, eelistusi ja ettepanekuid, et nende kaasabil luua Koeru piirkonna arengustrateegia. Küsitluse tulemusi arvesse võttes koostati SWOT analüüs. SWOTi koostajate seas oli nii pikaajalisi kui ka uusi elanikke.

3.7.1 Küsitluse kokkuvõte

Arukate Külade (Smart Villages) kontseptsioon viitab jätkusuutlikele maapiirkondadele ja kogukondadele, mis tegelevad olemasolevate tugevuste ja väärtustega ning arendavad välja uusi võimalusi.

Küsitlusuuring leidis aset 2021. aasta oktoobris. Küsitlusuuring tehti kõikse valimiga, s.t küsimustikud olid kõigile kättesaadavad. Piiranguid vastaja soole ja vanusele ei olnud. Küsitlusuuring toimus kahel viisil: postiküsitlus ja veebiküsitlus.

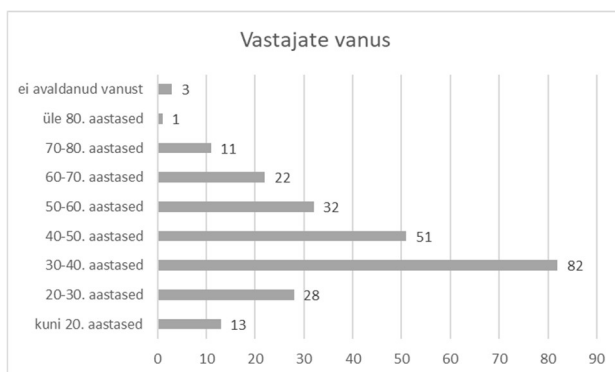
Kokku laekus 243 vastust, mis teeb vastamise määraks 12%. Rohkem vastuseid laekus veebis (206) kui paberil (37). Lihtsustamise eesmärgil nimetasime ka Koerut ankeedis külaks. Piirkonna 27 külast oli vastustes esindatud 22 küla. Kõige aktiivsemad vastajad olid Arukülast, kus vastajate määr moodustas 40%. Aktiivsemad külad olid veel Santovi, Preedi ja Abaja, nendes külades jäi vastamise määr 30% juurde. Vastamise määr külade lõikes on ära toodud tabelis 2.

Tabel 2. Vastamise määr külade lõikes

Küla	vastajaid	elanikke külas/ vastamise määr	küla	vastajaid	elanikke külas/ vastamise määr
Abaja küla	16	56 29%	Preedi küla	6	20 30%
Aruküla	19	48 40%	Puhmu küla	6	31 19%

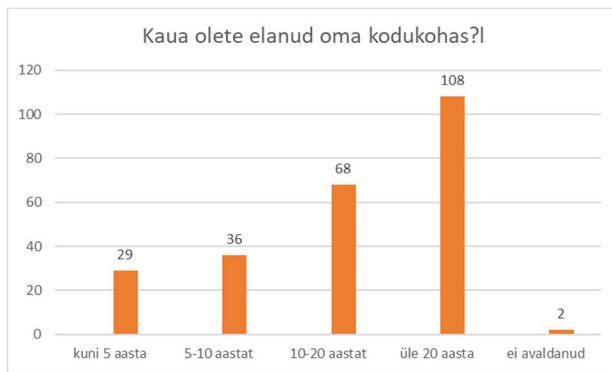
Ervita küla	20	209	10%	Rõhu küla	3	28	10%
Jõeküla	0	3		Salutaguse küla	3	21	14%
Kalitsa küla	8	47	17%	Santovi küla	13	43	30%
Kapu küla	8	51	16%	Tammiku küla	1	17	6%
Koeru alevik	76	908	8%	Tudre küla	4	23	17%
Koidu-Ellavere küla	1	14	7%	Udeva küla	3	31	9%
Kuusna küla	2	37	5%	Vahuküla küla	10	72	14%
Laaneotsa küla	2	17	11%	Valila küla	1	14	7%
Liusvere küla	0	7		Vao küla	28	209	13%
Merja küla	0	4		Visusti küla	2	21	9%
Norra küla	0	1		Vuti küla	0	7	
				Väinjärve küla	9	54	16%

Kõige noorem vastaja oli 16- ja kõige vanem 88-aastane. Kõige arvukamalt oli vastajaid vanusegrupis 30–40 aastased 34% vastajatest ja 40–50 aastased 21% vastajatest (joonis 2). Üsna arvukalt oli vastajaid ka vanusegruppidest 50–60 aastased 13% ja 20–30 aastased 11% .

Joonis 2. Vastajate vanuseline jagunemine

Kõige suurema osa vastajatest moodustasid pikaajalised elanikud, kes olid elanud oma kodukohas 20 aastat ja rohkem 44% vastanutest. 11% vastanutest oli elanud oma kodukohas kuni 5 aastat (joonis 3).

Joonis 3. Elukohas elamise aeg

Ankeedi kaks olulisemat küsimust (mida kasutati ka SWOTi koostamisel) olid: rahulolu hinnang oma külale ja pidurdavate tegurite hindamine. Vastuste analüüsimisel kasutasime kontentanalüüsi, mille käigus loendasime kokku teemade esinemissageduse. 51% vastajatest leidis, et tema elukoht on looduslähedases keskkonnas ning 47% vastanutest hindas oma elukeskkonna turvalisust väga heaks.

Külaelu pidurdavatest teemades toodi enam välja elukohtade nappust (16% vastajaid) ja puudulikku ühistranspordi korraldust (17% vastajaid). 16% vastanutest leidis, et pidurdavaks teguriks külas on ka infrastruktuuride olukord (halvas olukorras teed ja interneti ühenduse halb kvaliteet).

Palusime vastajatel kirjeldada ka oma unistuste küla (siin üldistatud kokkuvõte): *Jaan teeb vorsti, kogu küla ostab ja sööb tema vorsti. Ats pakub külale piima ja küla võtab selle vastu. Kalle parandab ja ehitab maju ning kõik külaelanikud kutsuvad just Kallet enda maja remontima. Sama lugu ka teiste teenuste ja toodete puhul. Kõik tarbivad kohalikku ning seeläbi kasvab ettevõtlustulu. Meil on olemas oma küla "Eesti disaini" maja, veebikeskkond ja kauplemiskoht. Koostöö ja abistamine (nt nooremad käivad eakamatel abis puid lõhkumaladumas, muru niitmas, värvimistöid tegemas vms). Unistuse küla suudab pakkuda eluasemeid üürriks või müügiks neile, kes soovivad külla tööle ja elama asuda. Inimesed julgevad ja tahavad kokku saada, nooremad ei pelga kõnetada eakamaid inimesi.*

3.7.2 SWOT analüüs

Ankeetküsitlus andis olulise sisendi SWOT analüüsi koostamiseks. Lisaks kasutati arutelul ka Erasmus+ noorte osalusprojekti "Noored ja avalik ruum" raames toimunud maailmakohvikust saadud sisendit. Maailmakohvikus osales 80 noort ja vallajuhid.

Tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude analüüs andis järgmise tulemuse:

TUGEVUSED	NÕRKUSED
<ul style="list-style-type: none"> looduslähedane keskkond turvaline elukeskkond kestvad kultuuritraditsioonid stabiilsed töökohad toimiv haridussüsteem (lasteaed, keskkool, muusikakool) 	<ul style="list-style-type: none"> elukohtade puudus puudulik ühistranspordi korraldus koostöö vähesus erinevate sektorite vahel infrastruktuuride olukord (teed, internet) väljaarendamata turismi ja puhkemajandus
VÕIMALUSED	OHUD
<ul style="list-style-type: none"> noored perekonnad rajavad kodu arenev külaliikumine "Vallapoolsed soodustused elamuehituse käivitamiseks" 	<ul style="list-style-type: none"> noorte põlvkonna nappus ääremaastumine kogukonnaaktiiv väsis majanduskriis riiklik hariduspoliitika

3.7.3 Fookusteemad

Kaaludes, kuidas Koeru piirkonna tugevusi saaks võimendada, nõrkusi vähendada, võimalusi paremini ära kasutada ning ohte maandada, valiti välja järgmised fookusteemad:

- **ÜHTNE TRADITSIOONE HOIDEV KOGUKOND**, kus on osatud ära kasutada maale elama tulnud inimeste oskused ja teadmised ning saavutatud omavalitsuse toetavam suhtumine. Ühtset kogukonda aitab hoida koostöövõimekuse tugevdamine Koeru piirkonna külade ja erinevate sektorite vahel.
- **TURISMI ARENDAMINE**, arvestades piirkonna võimalusi. Eelkõige on perspektiivikas siseturistidele suunatud loodusturismi arendamine. Turismi arendamise eelduseks on puhkekohtade ja vaba aja veetmise võimaluste väljaarendamine ning kogukonna kaasamine külalistele pakutavate teenuste arendamisse.
- **UUENEV JA INNOVAATILINE ELUKESKKOND**, mis areneb tänu piirkonna kultuuri- ja loodusressurssidele ja teeb piirkonna atraktiivseks neist väärtustest huvitatud aktiivsetele peredele, luues eeldusi töökohtade ja teenuste säilitamiseks ja uute tekkeks.

Neid järeldusi arvestati võtmevaldkondade defineerimisel ning eesmärkide seadmisel.

4. KOERU KOGUKONNA VISIOON 2030

Koeru kogukonna tulevikupilt aastast 2030 kirjutati üles kogukonna koosolekul 25.02. 2022. Selleks analüüsiiti nii SWOTi kui ka viimase algmaterjale.

4.1 Visioon

Aastal 2030 on Koeru aktiivse, ühtehoidva ja aruka kogukonnaga piirkond, mis pakub turvalist ja uuenduslikku elu-, puhke- ja töökeskkonda.

4.2 Võtmevaldkonnad ja eesmärgid

Koeru kogukonna visiooni elluviimisel on võtmevaldkondadeks haridus, mitmekesised vaba aja veetmise võimalused, kultuuritraditsioonide väärtustamine, puhas elukeskkond ning toimivad teenused.

1. Kohaliku kvaliteetse hariduse tagamine

Võitlust keskkooli säilimise nimel tuleb jätkata nii poliitilisel tasemel (vallavolikogu) kui ka kohapeal (lähiaastatel on oluline kasvatada laste arvu nii koolis kui lasteaiarühmades). Jätkata Koerus elukestvaks õppeks õpivõimaluste loomist, et tagada piirkonna elanikkonnale eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus.

Selles valdkonnas püstitati kaks eesmärki:

- Koeru lastel on võimalik omandada kvaliteetsset gümnaasiumiharidust kodu lähedal
- Koeru kogukonnal on mitmekesised võimalused elukestvas õppes osalemiseks ja isiksuse arengu toetamiseks

2. Ühtne traditsioone hoidev kogukond

Küsitluses ja aruteludes selgus, et Koeru kogukond on suhtlev, avatud ja koostööaldis. Vajadus on toimiva küladevahelise koostöö järele, et võimaldada rohkem suhtlust nii piirkonnas kui ka sõprusküladega Eestis ja Euroopaski. Aruteludes jäi kõlama, et Koeru piirkonnas on hulgaliselt kogukondlikke traditsioone ning kohalike kultuuriväärtuste säilitamine on kogukonnale väga tähtis. Küll aga on vaja luua kogukonnas koht, kus on mõnus koos käia ja vaba aega veeta. Koeru piirkonnas elamise mainekujundus tuleb suunata just neile, kelle jaoks sinne elu kõige rohkem väärtusi pakub. Tuleb tõsta piirkonna elanike ettevõtlikkust, teadlikkust ja koostöövõimet.

Siit ka eesmärkide püstitus:

- Kohalik kultuuripärand on väärilt hoitud
- Kogukonnas korraldatakse nii traditsioonilisi kui ka uusi ettevõtmisi
- Leitud on kogukonnamaja ja see on alustanud tööd kohaliku keskusena

3. Mitmekesised vaba aja veetmise võimalused

Kõigile elanike gruppidele tuleks luua kohad, kus on mõnus koos käia ja vaba aega veeta. Kaunis loodus on võtmesõna ka Koeru kogukonna turismiarendus. Koeru kogukonnas asuvate huviobjektide tuntust on vaja suurendada, nii läbisõitjate kui ka Koeru kanti sattuvate auto-, ratta- ja matkaturistidele, et tuleks lisatulu kohalikku kogukonda. Koeru hüüdlause "Koerus lubatud on koerus" paremini kasutamiseks on vaja koostada kohaturunduse plaan ja planeerida kestav turundustegevus. Eesmärgid on järgmised:

- Koeru kogukonna puhkepiirkond on komplekselt välja arendatud
- Piirkonna turismipotentsiaal on senisest paremini kasutatud

4. Uuenevat ja innovaatilist elukeskkonda loovad ja toimivad teenused

Kogukonna elujõulisus ei sõltu ainult koostööst ja heast mainest. Oluline on ka piirkonna elanike ettevõtlikkus ja teadlikkus. Aruteludes tuli välja, kui oluline on säilitada piirkonna jaoks olulised teenused. Lisaks tuleb ka maaelanike sissetuleku suurendamiseks luua võimalusi uute teenuste ja toodete loomiseks.

Eesmärgid on järgmised:

- Paranenud on teenuste kättesaadavus
- Kogukonnas on võimekus luua eeldusi töökohtade tekkeks ja kogukonnateenuste pakkumiseks

4.3 Tegevussuunad

Kogukonna koosolekul 25.02. 2022 sõnastati tegevused, mille abil eesmärgid saavutada. Samuti on välja toodud tegevuse planeeritav aeg ja kaasatud osapooled.

4.3.1 Kohaliku kvaliteetse hariduse tagamine

<i>tegevus</i>	<i>aeg/elluviija</i>	<i>koostööpartnerid</i>
----------------	----------------------	-------------------------

Eesmärk 1.1 Koeru lastel on võimalik omandada kvaliteetset gümnaasiumiharidust kodu lähedal		
<ul style="list-style-type: none"> Allkirjade kogumine keskkooli toetuseks 	Vastavalt kujunenud olukorrale	Koeru Keskkool
<ul style="list-style-type: none"> Koostöö KOV-ga, keskkooli säilimiseks võimaluste kaardistamine 	2022- 2023. aastal. Vastavalt kujunenud olukorrale	Järva vald, Koeru Keskkool, Koeru Lasteaed „Päikeseratas“
Eesmärk 1.2 Koeru kogukonnal on mitmekesised võimalused elukestvas õppes osalemiseks ja isiksuse arengu toetamiseks		
<ul style="list-style-type: none"> Koolituste korraldamine kogukonna aktiveerimiseks 	pidev	ANDRASE ja VHL
<ul style="list-style-type: none"> Koostöö huviringidega formaalse hariduse mitmekesistamiseks 	pidev	Koeru kultuurimaja

4.3.2 Ühtne traditsioone hoidev kogukond

<i>tegevus</i>	<i>aeg/elluviija</i>	<i>koostööpartnerid</i>
Eesmärk 2.1 Kohalik kultuuripärand on väärikalt hoitud		
<ul style="list-style-type: none"> Atraktiivsete kultuuri- ja ajaloomälestiste sihtkohtade väljaarendamine 	2027	LEADER, KOV
Eesmärk 2.2 Kogukonnas korraldatakse nii traditsioonilisi kui ka uusi ettevõtmisi		
<ul style="list-style-type: none"> Traditsiooniliste sündmuste läbiviimine 	pidev	Kogukonna MTÜd
<ul style="list-style-type: none"> Uute ettevõtmiste algatamine 	pidev	Kogukonna MTÜd
Eesmärk 2.3 Leitud on kogukonnamaja ja see on alustanud tööd kohaliku keskusena		
<ul style="list-style-type: none"> Kogukonnamaja käivitamine 	2026	KOV

4.3.3 Mitmekesised vaba aja veetmise võimalused

<i>tegevus</i>	<i>aeg/elluviija</i>	<i>koostööpartnerid</i>
Eesmärk 3.1 Koeru kogukonna puhkepiirkond on komplekselt välja arendatud		
<ul style="list-style-type: none"> • Koeru kuvandi “Koerus lubatud on koerus” loomine 	2023	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d
<ul style="list-style-type: none"> • Puhke- ja spordikohti tutvustava infosüsteemi loomine, külastus- ja puhkevõimaluste tutvustamine ja trükiste väljaandmine ja turundamine 	pidev	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d
Eesmärk 3.2 Piirkonna turismipotentsiaal on senisest paremini kasutatud		
<ul style="list-style-type: none"> • Hooajalise turismiinfopunkti töö käivitamine, giidide võrgustiku loomine 	2023	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d
<ul style="list-style-type: none"> • Puhkekohtade ja loodusradade väljaehitamine 	2025	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d
<ul style="list-style-type: none"> • Turismiobjektide infotahvlite ja suunaviitadega varustamine 	2025	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d

4.3.4 Uuenev ja innovaatiline elukeskkond ja toimivad teenused

<i>tegevus</i>	<i>aeg/elluviija</i>	<i>koostööpartnerid</i>
Eesmärk 4.1 Paranenud on teenuste kättesaadavus		
<ul style="list-style-type: none"> • Kogukonnateenuste vajaduse kaardistamine ja teenuste pakkumine 	2023	KOV
Eesmärk 4.2 Kogukonnas on võimekus luua eeldusi töökohtade tekkeks ja kogukonnateenuste pakkumiseks		
<ul style="list-style-type: none"> • Kogukonnateenuste arendamine läbi kodanikualgatuse 	pidev	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d
<ul style="list-style-type: none"> • Noorte kodukohatunnetuse süvendamisele kaasaaitamine, noorte tagasirändeks soodsate tingimuste loomine 	pidev	Järva vald. Kogukonna MTÜ-d

